

פתרון חידה סוכות תשפ"ד

שלש ממקום המחבוא יצאו = ג' חקירות וספיקות בלימוד הסוגיות יצאו מאותו ספר שנקרא ע"ש מקום המחבוא, והוא ספר 'אבן האזל' הנקרא ע"ש מה שאמר יונתן לדוד "ונסתרת שם אצל האבן האזל".
בשלשה שערים נעמדו = שלושת החקירות הללו, נוגעות לג' הבבות בבא קמא מציעא ובתרא, דהיינו שבכל 'שער' מסכת [דהיינו בתחילתה] ישנה חקירה אחת כדלהלן. וכולם כאמור נמצאות בספר אבן האזל.
וכל אשר בהם נכנסים = וכל לומדי התורה הלומדים מסכתות אלו.
אותם דורשים ולומדים = עוסקים הרבה בבירור ספיקות וחקירות אלו.

זה יצא בראשונה = החקירה הראשונה במס' בבא קמא.
לדעת מהי הסיבה = מהי סיבת חיוב תשלומי נזיקין של ממונו המזיק. דיש ב' צדדים כידוע או מצד ממונו המזיק או מצד שפשע בשמירתו.
כפשטות לשון המשנה = האם כפשטות לשון המשנה דף ט. כל שחבתי בשמירתו, דהיינו שהסיבה משום פשיעת השמירה.
לפי הלישנא הראשונה = וכ"כ רש"י בפירושו על המשנה שם בלישנא הראשונה. ודלא כהצד שהוא משום ממונו המזיק.
כנגד השנים היתה דרישה = החקירה השניה נוגעת לדין שנים אוחזין בטלית, שהיא המשנה ריש בבא מציעא.
לבאר ההכרעה = מה היא סיבת הכרעת הספק יחלוקו של המשנה, האם מדין ודאי או חלוקת ספק.
ונחלקו בפתרון השאלה = ובחקירה זו נחלקו תוס' והרא"ש בריש המסכת. ולכן נחלקו התוס' והרא"ש בתשובת הקושיא [כדלהלן הע' 13] משום שהתוס' סובר שהיא חלוקת ודאי וא"א לומר כד"ג, ואילו הרא"ש סובר שהיא חלוקת ספק ורק משום שאין מניחים לגזול לכן עושים יחלוקו. כמבואר שם באחרונים.
מדוע ידם לא גברה = מדוע לא אומרים במשנה דין כל דאליה גבר.
ובסוף מחלוקת נעשתה = והחקירה האחרונה נוגעת למשנה ריש מסכת בבא בתרא, גבי השותפין שרצו לעשות מחיצה. וכידוע בגמ' יש ב' הסברים מה הכוונה חלוקה של המשנה. לפי הצד שביאור המשנה ש'מחיצה' הכוונה שרצו לעשות חלוקה [וחיוב הכותל הוא ממילא מדין היזק ראייה].
כחלוקת השלל במלחמה = והביאה הגמ' ראייה שהוא לשון חלוקה מהפסוק 'ותהי מחצת העדה' שחלקו ישראל שלל מלחמת מדין.
ואין די בכך לחייבה = ומבואר בסוגיא דכיון שרצו לחלוק חייבים להקים מחיצה מדין היזק ראייה. וחקרו האחרונים - ובכללם בספר אבן האזל - האם די בזה כדי לחייבם לבנות הכותל או שהוא רק מחמת חיובי השותפות שקדמה לחלוקה. כדלהלן/
רק משום המילה הראשונה = היינו השותפין שהיא המילה הראשונה בפרק.

והוא מה שכתב בהתחלה לעיין בדברי רבן של ישראל = בדף השער של ספר 'אבן האזל' לצד המילים **אבן האזל**, נכתב שם בקטן, "על שם הפסוק בשמואל 'וישבת אצל האבן האזל' והוסיף שם ועיין מש"כ בפרש"י שם [היינו רבן של ישראל כידוע לתלות גם זה בראשי התיבות של רש"י].
להיות מורה דרך להולכי דרכים = כתב שם רש"י על המילים 'האבן האזל' "אות היא להולכי דרכים".
בדרך אשר ילכו בה מהלכים = ואולי כוונתו - מש"כ לעיין ברש"י - ללומדי התורה. וקראם הולכי דרכים כפי הסוגי' ריש קדושין שהדרך אשר ילכו בה היא לשון נקבה דקאי על התורה. וגם כאן הספר יהיה מדריך ללומדי התורה.

ספר

אבן האזל

עפ"יכ וישיבת אצל האבן האזל שמואל א. כ. יט ועפרשיי שם